

**ЦЕНТР ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ НАН УКРАЇНИ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ**

ТЕМА РЕФЕРАТУ

**Реферат аспіранта (здобувача)
Місце навчання (роботи)**

Прізвище, ім'я, по-батькові (повністю)

/ПІДПИС/

Складання іспиту екстерном

або:

**Реферат аспіранта
Інституту (місце навчання)**

Прізвище, ім'я, по-батькові (повністю)

/ПІДПИС/

**Керівник семінару _____
/Вчений ступінь, посада/**

_____
/прізвище, ім'я та по-батькові/

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ З ФІЛОСОФІЇ

- I. Написання реферату є обов'язковим при складанні кандидатського іспиту з філософії. Реферат має засвідчити сучасний рівень філософської та методологічної культури автора, його вміння досягнути існуючі головні результати філософських досліджень з розглядуваної проблеми.
- II. Тема реферату обирається із переліку тем, запропонованих для даного потоку /спеціальності/ і затверджується викладачем, який веде семінарські заняття. Одну і ту ж тему в групі можуть обирати не більше двох осіб /за згодою викладача/. Для осіб, що складають іспит екстерном, тему затверджує директор ЦГО, заступник директора або викладач ЦГО НАНУ .

Затверджена назва теми не підлягає зміні, текст реферату має відповідати цій назві.

Правила оформлення реферату:

- *Загальний обсяг реферату* - 21-25 сторінок друкованого тексту українською мовою формату А4
- *Стандарти* - кегель – 14pt, міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт Times New Roman, абзацний відступ – 1,25 см, поля - верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см.

Вимоги до оформлення реферату:

Текст реферату містить: План, який складається із “Вступу”, основних розділів (1,2,3 і т.д.), “Висновків” /резюме змісту/ та “Списку літератури”. В кінці реферату (після списку літератури) *обов'язково* має бути методична розробка власної дисертаційної роботи.

У “*Вступі*” необхідно обґрунтувати актуальність теми реферату, її місце в просторі сучасного філософського, культурологічного та методологічного дискурсу, сформулювати основні питання, на яких буде зосереджено увагу автора реферату. *В першому розділі* реферату стисло аналізується сучасна література з теми реферату, при цьому необхідно вказати на дискусійні питання, альтернативні підходи, визначити тих авторів, на праці яких буде спиратися виклад. *В наступних розділах* на основі аналізу літератури з додержанням вимог логічної послідовності та цілісності викладу має бути розкритий зміст теми. Текст реферату, його окремі фрагменти повинні бути пов'язані з працями, що представлені в списку літератури. Для написання реферату рекомендується використовувати сучасну літературу.

Фрагменти тексту, де йдеться про власні міркування автора реферату, необхідно виділити із загального викладу /за допомогою виразів типу: “як вважає автор...”, “як на мене...” тощо/.

Особливу увагу необхідно приділити *висновкам /резюме реферату/*, де треба викласти основні положення /тези/ реферату, вказати, що саме

показав аналіз літератури, здійснений в рефераті, якими є відповіді на основні питання, сформульовані у *вступі*.

Оформлення довідкового матеріалу:

Бібліографічні посилання у тексті беруться у квадратні дужки. Перша цифра – номер джерела у списку літератури, друга – номер сторінки. Номер джерела та номер сторінки розділяються комою, номери джерел – крапкою з комою. Крапка ставиться після дужок посилань. Приклад: [1] або [2, с.56]. Бібліографічні джерела наводяться в порядку цитування.

Примітки подаються внизу сторінки або у кінці реферату.

Оцінка реферату. Кожен реферат підлягає рецензуванню. Рецензент пропонує мотивовану оцінку реферату. Оцінка реферату затверджується екзаменаційною комісією. Комісія має право підвищити або знизити запропоновану оцінку, виходячи з наслідків співбесіди за рефератом /орієнтація автора у змісті реферату, обізнаність з цитованою літературою тощо/. Для позитивної оцінки реферату обов'язковим є використання літератури останніх років. Обов'язковим є також використання тієї літератури з даної теми, на яку вказав викладач-керівник семінару, а також літератури, яку було рекомендовано до семінарських занять, якщо вона стосується теми реферату. В тексті реферату мають також знаходити відбиток концептуальні положення лекційного курсу з розглядуваних в рефераті проблем.

Реферат має бути зовнішньо оформлений відповідно до зразка, представленого в Науково-методичному кабінеті ЦГО НАН України. Недотримання вищезначених вимог до реферату дає підставу для зниження його оцінки. На оцінку реферату впливає змістовність виступу автора реферату з теми його реферату на семінарському занятті або конференції, присвяченій обговоренню рефератів. Викладач може запрошувати автора реферату на співбесіду.

Оцінка за реферат є складовою загальної оцінки екзамену. При оцінці за реферат “задовільно” загальна оцінка не може бути вище “добре”. При оцінці “незадовільно” аспірант /здобувач/ до складання кандидатського іспиту з філософії не допускається.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Незалежно від теми реферату, кожен автор реферату має обов'язково на 1-2 сторінки викласти основні методологічні (філософські) проблеми (ідеї) своєї дисертаційної роботи, які прикріплюються до реферату після списку літератури окремою сторінкою.

I. Необхідно в термінах методології та філософії науки описати **мету** дисертаційного дослідження /напряму наукового дослідження /. Наприклад: дослідницькою метою є 1) одержання та аналіз /інтерпретація/ нової емпіричної інформації; 2) перевірка певної теоретичної ідеї, гіпотези, концепції; 3) побудова математичної моделі деякого явища; 4) теоретичне пояснення певних наукових фактів тощо.

II. Сформулювати **проблему**, якій присвячується дослідження, окреслити основні віхи розробки цієї проблеми (основні результати) і чим існуючі здобутки у цій галузі зараз не влаштовують наукову практику. Навести аргументи на користь необхідності розв'язання розглядуваної проблеми.

III. Охарактеризувати **логіко-концептуальну** складову дослідження, в рамках якої воно виконується:

- 1) основні концептуальні засади (ідея, "парадигма", "наукова дослідницька програма", "наукова школа", "наукова традиція", теорія, концепція тощо);
- 2) основний тип дослідження (фундаментальний, прикладний, технічний, технологічний тощо).
- 3) основні наукові методи, що використовуються в процесі дослідження.

IV. Визначити **тип методології** дослідницької теми: класична, некласична, постнекласична. Вказати ті прикмети, які найважливіші для дисертаційного дослідження (наприклад, якщо постнекласична методологія, то звернути увагу на її "ідеологію": нелінійність, стохастичність, незворотність, глобальний еволюціонізм, проблема антропності, самоорганізації, суб'єкт-суб'єктних комунікацій, герменевтика, компаративістика і т.д.)

V. Назвати **філософські проблеми**, що пов'язані з науковою темою (напрямком дослідження): теоретико-пізнавальні, світоглядні, аксеологічні, соціокультурні, етичні, соціокультурні, естетичні, практичні (прагматичні).

VI. Визначитися в межах якої **філософської традиції** (школи) формулюються філософські проблеми, що мають місце у дисертаційному дослідженні (наприклад, позитивізм, прагматизм, екзистенціалізм, структуралізм, герменевтика тощо).

VII. Перелік вищевказаних пунктів порад не є строго регламентованим, а носить орієнтовний характер.

VIII. Щодо висвітлення в рефераті методологічних проблем рекомендується проконсультуватися з науковим керівником дисертаційного дослідження.